

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10To/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8422010059
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Monok
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8422010059.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Monoka a sudcov JUDr. Evy Rešatkovej a JUDr. Petra Tobiaša na verejnom zasadnutí konanom dňa 18.10.2023, v trestnej veci obžalovaného A. B. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Tr. zákona a iné, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 2T/12/2022 zo dňa 14.04.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. poriadku **z r u š u j e** napadnutý rozsudok vo výroku o treste a o spôsobe jeho výkonu.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

obžalovanému A. B., nar. X.XX.XXXX v C., trvale bytom X. XXXX XXX/XX, D., E. C.,

u k l a d á

Podľa § 201 ods. 2 Tr. zákona za použitia § 38 ods. 3, § 36 písm. c), j), l), § 39 ods. 1 a § 41 ods. 1 Tr. zákona **ú h r n ť** trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona ho na výkon uloženého trestu **z a r a d ť u j e** do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. g) a § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zákona a zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

- v presne nezistený deň v období od 26.12.2020 do 31.12.2020 v bližšie nezistenom čase v nočných hodinách v rodinnom dome na ul. X. B. F. XXX/XX v obci D., okr. C., svoju vnučku mal. G., nar. XX.XX.XXXX, počas toho, ako s ním spala v jednej posteli, začal rukou ohmatávať na rôznych častiach jej tela, po stehnách, bruchu a prsiach, načo sa ona strhla, čo ho neodradilo, pričom ju následne začal rukou ohmatávať aj v oblasti genitálií, pod zadok jej rukami stiahol pyžamové nohavice a spodnú bielizeň, ktorú mala na sebe oblečenú, následne stiahol nohavice aj sebe a začal sa jej dotýkať jeho pohlavným

údom na jej nahom tele v oblasti zadnej časti stehien a svoj pohlavný úd tlačil medzi stehná maloletej, pričom sa jej následne s pohlavným údom dotýkal aj v oblasti genitálií, avšak k pohlavnému styku nedošlo, na čo sa maloletá otočila k obžalovanému a sotila ho rukami ako prejav nevôle a k ďalšiemu konaniu zo strany obžalovaného už v daný večer nedošlo, pričom obdobného konania sa obžalovaný dopustil ešte 4 - krát v presne nezistených dňoch v mesiacoch november a december 2020 v Nemecku v meste H. I. J. E., XXXXX, B. XX, K. A. L., v byte, v ktorom spoločne s maloletou bývali, pričom zakaždým k tomu došlo v nočných hodinách, keď s ním mal. G. spala v izbe v jednej posteli, pričom sa maloletá zakaždým zobudila na to, ako ju rukou ohmatkáva na rôznych častiach jej tela, a to stehnách, bruchu a prsiach, pričom ju následne začal ohmatávať aj v oblasti genitálií, pod zadok jej rukami stiahol pyžamové nohavice alebo spodnú bielizeň, ktorú mala na sebe oblečenú, následne stiahol nohavice aj sebe a svojim pohlavným údom sa začal dotýkať jej nahého tela a to na zadnej časti stehien maloletej a taktiež aj v oblasti genitálií, avšak k pohlavnému styku nikdy nedošlo, pričom sa maloletá konaniu, ku ktorému dochádzalo v Nemecku nebránila a o tomto mlčala, nakoľko jej obžalovaný mal hovoriť, že ak to niekomu povie, tak ju už nezoberie ku nim na Slovensko do obce Ľubica na prázdniny alebo že to nemá nikomu hovoriť, lebo pôjde do väzenia, pričom ako starý otec maloletej mal vedomosť o jej veku, že nedovŕšila 15 rokov, čím svojím konaním nespôsobil mal. G., nar. XX.XX.XXXX, trv. bytom C., M. N. O. F. XXXX/XX, okr. C., toho času bytom H. I. J. E., XXXXX, B. XX, K. A. L. žiadne zranenia.

Za to mu podľa § 201 ods. 2 Tr. zákona, s použitím § 36 písm. c), j), l), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, ods. 3 a § 41 ods. 1 Tr. zákona bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Zároveň mu podľa § 73 ods. 2 písm. a) Tr. zákona bolo uložené aj ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Proti výroku o treste uvedeného rozsudku, ihneď po jeho vyhlásení, podal obžalovaný odvolanie, ktoré následne prostredníctvom svojho obhajcu aj písomne odôvodnil. Uviedol, že nesúhlasí s výškou úhrnného trestu odňatia slobody v trvaní 7 rokov, ktorú mu prvostupňový súd uložil za uvedený skutok. Má za to, že takáto výška trestu je neprimerane vysoká, a to vzhľadom na spôsob vykonania skutku a na iné okolnosti. Ďalej poukázal na to, že je osobou vo vyššom veku a má 65 rokov. Je chorý a má viacero medicínskych diagnóz. Má nefunkčnú jednu končatinu a ďalšie neurologické ochorenia postihujúce jeho pohybový aparát. Najnovšie má zhubné onkologické ochorenie, pričom nevie prognózu liečby tohto ochorenia. Ďalej zdôraznil, že celý život vzorne pracoval a nebol na príťaž spoločnosti, plnil si svoje ľudské, ako aj občianske povinnosti. Za celý svoj život spáchal iba 4 priestupky na úseku dopravy. Vyššie uvedené okolnosti ohľadom svojej osoby považuje za dôležité pre určenie druhu a výšky trestu a prvostupňový súd sa mal so všetkými jeho mimoriadnymi pomermi vysporiadať, ale pri svojom rozhodovaní o druhu trestu a jeho výmere podľa neho súd nezohľadnil celý rozsah týchto mimoriadnych pomerov a z tohto dôvodu ich opomenul aj vo svojom odôvodnení napadnutého rozsudku. Ako ďalšiu a veľmi podstatnú skutočnosť pri určovaní druhu a výmery trestu v predmetnej veci považuje latentné organické degeneratívne zmeny mozgu prejavujúce sa spomalením psychomotorického tempa, zhoršením kognície a úsudku, ako aj labilitou emócií. Vzhľadom aj na tieto degeneratívne organické zmeny mozgu došlo k oslabeniu prirodzených inštinktívnych zábran voči sexuálnym aktivitám s vnučkou. Tieto skutočnosti boli v trestnom konaní zistené najmä znaleckým dokazovaním a listinnými dôkazmi. Poukazuje, že samotný Trestný zákon pamätá na takúto situáciu, a to v ustanovení § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona, kedy súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a, ktorý spáchal trestný čin v stave zmenšenej príčetnosti, a súd má za to, že vzhľadom na zdravotný stav páchatel'a by bolo možné za súčasného uloženia ochranného liečenia dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania, pričom nie je viazaný obmedzeniami uvedenými v odseku 3 a zároveň uloží ochranné liečenie. Má za to, že zákonodarca pri určovaní výšky trestu myslel aj na rôzne špecifické situácie, ktoré sa môžu vyskytnúť pri rozhodovaní v trestnom konaní, a preto do trestného práva zaviedol aj inštitút mimoriadneho zníženia trestu, a to z dôvodu, že v určitých špecifických situáciách môže byť uloženie trestu v trestnej sadzbe nezniženej mimoriadnym znížením trestu neprimerane prísny ku všetkým skutočnostiam a okolnostiam vzťahujúcim sa na dané konanie. V konaní bolo podľa neho preukázané, že jeho ovládacia schopnosť bola znížená do polovice. Takisto chce dať do pozornosti odvolaciemu súdu okolnosti, ktoré síce nemajú súvis s uznaním jeho viny, ale majú súvis s určením druhu a výšky trestu. Má za to, že nie je možné opomenúť skutočnosť, že maloletá poškodená v danom prípade k nemu prejavovala blízkosť. Chodila k nemu do

postele bez jeho vyzvania alebo akejkolvek aktivity smerujúcej k tomu, aby takto učinila. Poškodená do dnešného dňa prejavuje vôľu a chcenie stretávať sa s ním ako svojim starým otcom. Poškodená neutrpela žiadne zranenia ani žiadnu ujmu čo vyplýva aj zo znaleckých posudkov. Zo znaleckého posudku B. C. P. vyplýva, že poškodená trpí len viktimizačným syndrómom, ktorý nie je zaradený do diagnostických kritérií Medzinárodnej klasifikácie chorôb. Znalkyňa nezistila u poškodenej duševnú poruchu v zmysle psychózy. Ďalej znalkyňa uviedla, že symptómy celkového prežívania, ktoré javí poškodená sa prekrývajú s niektorými príznakmi posttraumatickej stresovej poruchy (PTSP), ale svojou intenzitou a frekvenciou nedosahujú diagnostický prah pre stanovenie diagnózy PTSP.

Obžalovaný v odôvodnení odvolania ďalej poukázal na to, že prvostupňový súd v danom prípade u zistil tri poľahčujúce okolnosti, a to podľa § 36 písm. c), písm. j) a písm. l) Trestného zákona. Prvostupňový súd sa pritom nestotožnil s názorom obhajoby na priznanie ďalšej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. d) Trestného zákona s odôvodnením, že ak sa páchatel' trestného činu dopustí ako osoba vyššieho veku, tak to automaticky neznamená priznanie tejto poľahčujúcej skutočnosti, ale táto skutočnosť musí mať vplyv na jeho rozumovú alebo vôľovú spôsobilosť. Podľa súdu vôľová spôsobilosť obžalovaného bola ovplyvnená najmä ochorením - organickými degeneratívnymi zmenami mozgu (v kombinácii s alkoholom), pričom súd už túto okolnosť zohľadnil v rámci vyhodnotenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. c) Trestného zákona. S takýmto posúdením a odôvodnením prvostupňového súdu sa obžalovaný nestotožňuje. Je presvedčený, že poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. d) Trestného zákona umožňuje prihliadať na skutočnosť, že duševný a fyzický vývoj a úroveň schopností u osôb vo vyššom veku postupne degraduje. Trestný zákon v § 127 ods. 3 stanovuje ako osobu vyššieho veku osobu staršiu ako šesťdesiat rokov. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že bol v čase spáchanie skutku osobou vyššieho veku, keď mal viac ako šesťdesiat rokov, presnejšie 63 rokov. Zároveň je z vykonaného dokazovania zrejmé, a to najmä zo znaleckého dokazovania, že u neho boli v čase skutku zistené organické degeneratívne zmeny na mozgu, pričom ovládacie schopnosti boli ovplyvnené do polovice. Z takto vykonaného dokazovania je podľa neho zrejmé, že v danej veci sú splnené všetky predpoklady na to, aby mu prináležala aj poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. d) Trestného zákona, nakoľko v čase skutku už bol osobou vyššieho veku a táto skutočnosť s ohľadom na znalecký posudok Q. P. K. mala vplyv na jeho vôľovú spôsobilosť v polovičnej miere, pretože došlo k degeneratívnym zmenám na jeho mozgu. S ohľadom na vyššie uvedené, považuje za dôležité uviesť, že aj viaceré poľahčujúce okolnosti, v jeho prípade štyri, ktoré inak samy o sebe sú len všeobecnými poľahčujúcimi okolnosťami, v tomto konkrétnom prípade v súhrne nadobúdajú taký význam, že ich je možné posúdiť ako výnimočné okolnosti v zmysle § 39 ods. 1 Trestného zákona. Uvádza, že ak súd odsudzuje páchatel'a, ktorý spáchal trestný čin v stave zmenšenej pričetnosti, má zhodnotiť, či vzhľadom na jeho zdravotný stav by bolo možné za súčasného uloženia ochranného liečenia dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania, pričom v takom prípade nie je ani viazaný obmedzeniami uvedenými v § 39 ods. 3 Trestného zákona. Predmetné ustanovenie hovorí o situácii, kedy súd nie je viazaný obmedzeniami o minimálnej výške trestnej sadzby, a preto trest môže znížiť aj pod hranicu určenú Trestným zákonom. Zároveň súd musí obligatórne uložiť ochranné liečenie, pričom v danom prípade súd uložil obžalovanému ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má za to, že súd nepostupoval zákonne a právne ak v danom prípade nezohľadnil všetky dokázané skutočnosti a ohľadom uloženia druhu a výšky trestu a neaplikoval zákonné ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu. Na záver uviedol niekoľko judikátov, ktoré podľa neho v plnej miere podporujú jeho tvrdenia a plne odôvodňujú jeho odvolanie. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.10.2019 sp. zn. 3To/2/2019 cituje, že „Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom. Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Okolnosťami prípadu však môžu byť aj také okolnosti, ktoré nie sú nevyhnutnou súčasťou príslušnej skutkovej podstaty, pokiaľ sa v danej kvalite a kvantite pravidelne nevyskytujú. Taktiež je pri tomto ustanovení potrebné prihliadať na pomery páchatel'a. Ich význam pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody sa zhodnotí podobne ako význam okolnosti prípadu. Za pomery páchatel'a odôvodňuje postup podľa tohto ustanovenia

možno považovať viac významných poľahčujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností, vážnu chorobu páchatela, závislosť mnohopočetnej rodiny páchatela od jeho zárobku, stav zníženej príčetnosti páchatela, ak nie je možný iný zákonný postup, starostlivosť páchatela o väčší počet osôb na neho odkázaných a pod. Okolnosti prípadu alebo pomery páchatela môžu odôvodniť aplikáciu § 39 Trestného zákona len za predpokladu, že použitie zákonom ustanovenej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatela neprimerane prísne a že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania. Mimoriadnymi pomermi páchatela podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona sú okolnosti, ktoré nemajú priamy vzťah k spáchaniu trestného činu a ktoré nie sú hodnotené v rámci stupňa spoločenskej nebezpečnosti činu. Takými okolnosťami nie je skutočnosť, že sa páchatel k činu priznal, oľutoval ho a pomáhal ho objasniť. Mimoriadnymi pomermi z tohto hľadiska môže byť napríklad situácia páchatela, ktorý sa skutočne stará o väčší počet osôb odkázaných na neho svojou výživou, alebo ktoré sú dokonca v jeho osobitnej starostlivosti, kedy neprítomnosť páchatela (ktorý tieto povinnosti riadne plnil) v rodine po dlhšiu dobu by mohla ohroziť riadnu výživu a výchovu týchto osôb (R 19/1967).“ Z uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa 16.05.2018 sp. zn. I. ÚS 159/2018 vyplýva, že „Podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatela má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatela neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatelovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom. V súlade so zásadou individualizácie trestu zákon teda umožňuje vo výnimočných prípadoch uložiť trest aj po dolnú hranicu trestu stanovenú v osobitnej časti. Umožňuje tak uloženie trestu aj tým páchatelom, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatela. Takýmito okolnosťami budú najmä inak poľahčujúce okolnosti, za predpokladu, že ich rozsah alebo význam prekračujú hranice bežné pre priznanie statusu poľahčujúcich okolností, napr. osobné pomery páchatela, silné citové rozrušenie, nevyliciteľnú chorobu páchatela pod. Mimoriadne okolnosti vo svojej podstate vyžadujú, aby súd starostlivo a dôkladne zvážil ich povahu. Musí ísť o také okolnosti, ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch.“ Prvostupňový súd odôvodnil svoje rozhodnutie tak, že konanie obvineného tak vysoko pravdepodobne ovplyvnilo doposiaľ celkovo zdravý psychický vývin maloletej, pričom následne v ďalšom odseku odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že konanie obžalovaného ovplyvnilo doposiaľ celkovo zdravý psychický vývin maloletej, pričom je vysoko pravdepodobné, že môže ohroziť podstatne jej sexuálny vývoj v budúcnosti. Podľa neho takéto samotné odôvodnenie rozsudku prvostupňovým súdom si samo o sebe odporuje, keď súd raz tvrdí, že existuje iba pravdepodobnosť ovplyvnenia zdravého psychického vývinu poškodenej a následne sa už vo svojich úvahách nepohybuje v rovine pravdepodobnosti, ale v rovine jednoznačnej konštatácie. Je presvedčený, že takéto odôvodnenie je v tejto časti nepreskúmateľné a zároveň arbitrárne a takýto postup je nezlučiteľný so zásadou spravodlivosti konania. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol, respektíve aby v zmysle § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol a to tak, že mu uloží trest odňatia slobody s podmieneným odkladom na primeranú skúšobnú dobu.

Na základe podaného odvolania preskúmal krajský súd napadnutý rozsudok v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku.

Po takto vykonanom preskúmaní dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné. Pokiaľ ide o odvolaním namietaný výrok o treste krajský súd totiž zistil, že prvostupňový súd neprihliadol na všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o treste a pre aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona o mimoriadnom znížení trestu.

Vychádzajúc z ust. § 34 ods. 1 Tr. zákona účelom trestu je zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 4 veta prvá Tr. zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Keďže podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona ide o mimoriadne zníženie trestu, pre takýto postup musia byť zistené také okolnosti prípadu alebo pomery na strane páchatel'a, ktoré sú mimoriadne, niečím výnimočné a nevyskytujú sa v iných obdobných prípadoch, a zároveň vzhľadom na ktoré by použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej Trestným zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti by postačoval aj trest kratšieho trvania.

Pod pojmom okolnosti prípadu sa rozumejú predovšetkým také skutočnosti, ktoré môžu ovplyvniť povahu, charakter a iné objektívne okolnosti spáchaného trestného činu. Tieto musia byť také intenzívne a také závažné, aby ich bolo možné posúdiť ako výnimočné okolnosti prípadu. Pod mimoriadne pomery páchatel'a zase treba zaradiť tie okolnosti, ktoré nemajú priamy vzťah k spáchanému trestnému činu a môže ísť napríklad o rodinné pomery alebo o zdravotný stav obžalovaného. Aj tieto však musia vykazovať známky mimoriadnosti, výnimočnosti a neobvyklosti v iných podobných prípadoch.

Takýmito okolnosťami a pomermi páchatel'a však môžu byť aj inak poľahčujúce okolnosti, za predpokladu, že ich rozsah alebo význam prekračujú hranice bežné pre priznanie statusu poľahčujúcich okolností. Nie je možné však vylúčiť, že viacero okolností, ktoré inak samy o sebe sú len všeobecnými poľahčujúcimi okolnosťami, vo svojom súhrne, prípadne aj v súhrne s pomermi páchatel'a, nadobudnú v konkrétnom prípade taký význam, že ich bude možné posúdiť ako mimoriadne v zmysle ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zákona.

Okolnosti, ktoré v súhrne odôvodňujú mimoriadne zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona zistil krajský súd aj v predmetnej trestnej veci.

V rámci rozhodovania o druhu a výmere trestu je však potrebné najprv poukázať na spôsob spáchania činu a jeho následok. Konanie obžalovaného malo charakter nervokontaktného nepenetratívneho obťažovania, pri ktorom nebolo použité fyzické násilie ani vyhrážanie. Na strane druhej v neprospech obžalovaného svedčí to, že došlo k nemu v mesiacoch november a december 2020 opakovane až piatimi čiastkovými útokmi. Konaním obžalovaného podľa znaleckých posudkov z odvetvia psychiatria a z odboru psychológia došlo k porušeniu integrity psychiky maloletej poškodenej v dôsledku opakovanej intrafamiliárnej traumy, ktorá sa prejavuje viktimitizačným syndrómom a tento viktimitizačný syndróm sa prejavuje poruchou regulácie a integrácie psychických funkcií na úrovni kognitívnej, emocionálnej, celkového psychického prežívania a správania obeť, nielen v období viktimitizácie, ale aj v postviktimitizačnom období. Na kognitívnej úrovni prežívala poškodená bezradnosť, bezmocnosť, bola v traumatickej pasti, nedeklarovala sa ako obeť sexuálneho zneužívania, ale po intrapsychickom prežívaní sa mimovoľne objavovali nepríjemné doterňé myšlienky, ktoré súviseli s traumou sexuálneho zneužívania. Psychický stav maloletej je narušený a očakávaný je ďalší rozvoj jej psychosomatickej (neurotickej) symptomatológie. Konanie obžalovaného vysoko pravdepodobne ovplyvnilo doposiaľ celkovo zdravý psychický vývin maloletej, a to negatívnym zásahom do jej citového, mravného a sexuálneho vývoja. Obrana obžalovaného, že na maloletej poškodenej následky jeho konania nie sú významné, teda nie je dôvodná.

V prospech obžalovaného je však potrebné zdôrazniť, že po vykonaní podstatnej časti dôkazov týkajúcich sa viny na hlavnom pojednávaní konanom dňa 12.04.2023 po poučení urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe. Po tom, čo obžalovaný aj kladne odpovedal na otázky uvedené v ustanovení § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Tr. poriadku, okresný súd podľa § 257 ods. 7, 8 Tr. poriadku prijal vyhlásenie obžalovaného a následne už doplnil dokazovanie len vo vzťahu k výroku o treste a o ochrannom liečení. Skutočnosť, že obžalovaný neurobil vyhlásenie o vine už na začiatku hlavného pojednávania, nič nemení na tom, že podľa § 257 ods. 5 Tr. poriadku súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a v tomto rozsahu

nenapadnuteľné odvolaním. Proti výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal vyhlásenie obžalovaného, že je vinný, preto nebol ani oprávnený podať odvolanie [§ 307 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku].

Obžalovaný teda neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny, a to dokonca bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. Týmto vyjadril svoj negatívny postoj k ním spáchanej trestnej činnosti. V predmetnom prípade je však potrebné navyiac zdôrazniť, že takéto vyhlásenie o vine obžalovaný urobil aj vo vzťahu k zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona, ktorý podľa skutkovej vety napadnutého rozsudku nespáchal.

Zločinu vydierania sa podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona dopustí ten, kto iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti, aby niečo konal, opomenul alebo trpel. Zákonný znak tohto trestného činu spočívajúci v hrozbe inej ťažkej ujmy znamená hrozbu spôsobenia majetkovej ujmy, vážnej ujmy na cti, dobrej povesti, dobrom mene, rozvrate manželstva alebo rodinného života a podobne. Za inú ťažkú ujmu sa považuje taká ujma, ktorá sa ako ťažká javí objektívne a napadnutý ju ako ťažkú pociťuje (pozri R 10/1979). Musí však ísť o neoprávnené konanie páchatel'a, ktorý hrozí spôsobením takých následkov, ktoré sú svojou intenzitou zrovnateľné s hrozbou spájanou s vyhrážkou násilím, takže hrozba inou ťažkou ujmom môže u poškodeného vyvolať obavu obdobnú s ohrozením jeho života alebo zdravia (porovnaj uzn. NS ČR sp. zn. 8Tdo/612/2011 z 15.6.2011).

Aj keď pri posudzovaní, či ide o hrozbu inou ťažkou ujmom sa musí prihliadať aj na osobné pomery napadnutého, lebo ujmu môže pociťovať každý človek inak a dôležitá je aj vyspelosť a psychický stav napadnutého, tak objektívne za hrozbu v zmysle uvedeného nie je možné považovať upozornenie poškodenej, že ak trestný čin páchatel'a niekomu povie, tak páchatel' pôjde do väzenia, alebo že poškodená nepôjde k páchatel'ovi na prázdniny. Takéto následky totiž svojou intenzitou nie sú zrovnateľné s hrozbou spájanou s hrozbou násilím a objektívne takéto vyhrážky nemohli u poškodenej vyvolať obavu obdobnú s ohrozením jej života alebo zdravia.

Pokiaľ by teda obžalovaný nebol urobil vyhlásenie o vine, nebol by za vinného uznaný z dvoch zločinov, ale len z jedného, aj keď z prísnejšie trestného. Navyiac, aj keď obžalovaný vyhlásil vinu po vykonaní väčšiny dôkazov odôvodňujúcich záver o jeho vine, tak predsa len „uľahčil“ prácu súdu v ďalšom procesnom postupe, a to tak súdu prvostupňovému, ako aj odvolaciemu, pretože nebolo potrebné vykonať celé dokazovanie k výroku o vine, obžalovaný nemal v tomto rozsahu už právo podať odvolanie a predmetom odvolacieho konania už mohol byť len výrok o treste a o ochrannom liečení.

Ďalšou významnou okolnosťou, ktorá sa nevyskytuje pravidelne v iných obdobných prípadoch, je aj zistená duševná porucha obžalovaného. Aj keď obžalovaný netrpí sexuálnou deviáciou v pravom slova zmysle, znaleckým dokazovaním z odvetvia psychiatria, drogové závislosti a alkoholizmus a sexuológia boli u neho zistené diskkrétne organické degeneratívne zmeny mozgu, ktoré sa u neho prejavili spomalením psychomotorického tempa, zhoršovaním kognície a úsudku, ako aj labilitou emócií. Svoj podiel na danom stave malo dlhoročné požívanie alkoholu a všetko vyššie uvedené viedlo k oslabeniu zábran, ktoré sú v človeku prirodzeným spôsobom fixované a v dôsledku toho došlo aj k sexuálnym aktivitám s vnučkou. Duševná choroba v kombinácii s užívaním alkoholu síce nemala vplyv na rozpoznávacie schopnosti obžalovaného, ale ovládacie schopnosti boli znížené na polovicu.

Uvedené zníženie ovládacích schopností u obžalovaného by samo osebe dôvodom pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zákona nebolo. U obžalovaného totiž nebolo zistené podstatné zníženie ovládacích schopností a navyiac obžalovaný sa zločinu sexuálneho zneužívania nedopustil len jedným útokom na poškodenú, ale tieto útoky opakoval. Už po prvom útoku obžalovaný musel vedieť o svojej duševnej poruche a napriek tomu nevykonal žiadne kroky k tomu, aby k ďalším útokom nedošlo (napríklad nedovoliť poškodenej maloletej, aby si k nemu ľahla do postele, ďalej nepožívať alkoholické nápoje, či návšteva lekára a začať liečenie). Na strane druhej obžalovaný si závažnosť svojho psychiatrického ochorenia aj podľa znaleckého posudku neuvedomoval. Ochorenie prebiehalo pomaly a v istom zmysle sa mu obžalovaný aj prispôbil. Preto ide o okolnosť, na ktorú je potrebné prihliadať aj pri rozhodovaní o treste a ktorá v spojení s ďalšími okolnosťami môže zakladať splnenie podmienok pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona.

V súvislosti s uvedeným je potrebné poukázať aj na závery znaleckého posudku z odboru psychológie, podľa ktorých boli preukázané zmnožené znaky skôr pozitívnej prognózy pre resocializáciu

u obžalovaného a identifikovaná znížená pravdepodobnosť budúceho zlyhania obdobnej kriminálnej povahy.

Ďalšou okolnosťou je vek obžalovaného a jeho zdravotný stav. Obžalovaný bude mať 66 rokov a podľa lekárskej správy z 23.03.2023 bol u neho zistený zhubný nádor kože (superficiálny malígny melanóm ľavého ramena), ktorý bol 28.02.2023 kompletne extirpovaný a v súčasnosti je stav obžalovaného sledovaný.

Napokon je potrebné zdôrazniť, že obžalovaný sa napriek vyššiemu veku predtým žiadneho trestného činu nikdy nedopustil a priestupkov sa dopustil troch na úseku cestnej premávky. Aj zo správy E. D. a Sociálnej poisťovne je možné vyvodiť, že obžalovaný je už v súčasnosti starobným dôchodcom, ktorý žil riadnym životom a ktorému v priebehu trestného stíhania XX.XX.XXXX zomrela manželka.

Tak, ako to uviedol a zdôvodnil prvostupňový súd, u obžalovaného boli zistené tri poľahčujúce okolnosti, a to podľa § 36 písm. c), j), l) Tr. zákona, teda spáchal trestný čin v spojitosti s negatívnymi dôsledkami svojej choroby, viedol pred spáchaním trestného činu riadny život a priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval. Správne prvostupňový súd obžalovanému nepriznal aj poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. d) Tr. zákona (spáchal trestný čin ako osoba vo vyššom veku, ak táto skutočnosť mala vplyv na jeho rozumovú alebo vôľovú spôsobilosť), pretože vyšší vek obžalovaného sám osebe nemal vplyv na jeho rozumovú či vôľovú vyspelosť, ale bolo to len v spojení s jeho chorobou, na ktorú už súd prihliadol pri poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. c) Tr. zákona. Súčasné priznanie poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. c) a d) Tr. zákona by tak znamenalo opakované prihliadanie na tú istú okolnosť, čo nezodpovedá zásade vyjadrenej v § 38 ods. 1 Tr. zákona.

Na rozdiel od prvostupňového súdu súd odvolací nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť. Ako už bolo vyššie uvedené obžalovaný v skutočnosti nespáchal viac trestných činov, lebo svojím konaním nenaplnil znaky zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona. Preto odvolací súd ako na priťažujúcu okolnosť neprihliadal na okolnosť uvedenú v § 37 písm. h) Tr. zákona.

Všetky uvedené skutočnosti vedú odvolací súd k záveru, že použitie trestnej sadzby 7 až 12 rokov (resp. sadzby 7 rokov až 10 rokov a 4 mesiacov po úprave podľa § 38 ods. 3 Tr. zákona) by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, teda že boli splnené podmienky pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona. Vyššie uvedené okolnosti prípadu a pomery na strane obžalovaného vo svojom súhrne sú mimoriadne a nevyskytujú sa v iných obdobných prípadoch. Na zabezpečenie ochrany spoločnosti bude postačovať nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov.

Preto odvolací súd jednomyseľne napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu zrušil a sám vo veci rozhodol.

Pokiaľ ide o spôsob výkonu trestu, obžalovaný pred spáchaním súdeného trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody nebol. Preto bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že odvolaním nenapadnuté výroky o vine a o uložení ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou zostávajú nedotknuté.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.